СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 28. лютого, 1928. VOL. XXXVI. No. 47. Jersey City, N. J., Tuesday, February 28, 1928. THREE CENTS

СЕНАТОРИ ВІДВІДУЮТЬ КОПАЛЬНІ Й РОБІТНИЧІ ДОМИ

СУПЕРЕЧКА МІЖ СЕНАТОРАМИ А ПІДПРИЄМЦЯМИ.

ПИТСБУРҐ, Па., 25. лютого. — Підчас свого слідства над углевим промислом сенатовий комітет задержався нині в канцелярії Питсбурської Вуглевої Ко. коло Прайсдейл Майн у Ривер Велі, і тут прийшло між членами комітету та представниками підприємців до горячої перепалки.

Сенатори закидали підприємцям, що вони поломали джексонвилську угоду з 1924 року. „Ви хочете, щоби робітники вам робили за менче грощей, як ви обіцяли в контракті", сказав отверто сенатор Ґвілер.

Сенатори вступали до робітничих домів, розпитували майнерів та їх родини про їх життя, а відтак закидували підприємцям, що вони викидали робітників з компанійних домів, відтинали їх воду, ґаз та робили всякі другі пакости.

ОБЖАЛОВУЮТЬ ОФІЦИРІВ АРМІЇ ЗА ОБМАНЬСТВА.

ЧЕРЕЗ 6 ЛІТ МАЛИ ПОБИРАТИ БЕЗПРАВНО ПЕНСІЇ.

ДІТРОЙТ, Миш., 26. лютого. — На приказ тайної федеральної поліції арештовано тут нині за обман 11 офіцирів мишиґенської національної ґвардії.

Поліція каже, що офіцири поповняли обманьства в сей спосіб, що записували в списи жовнірів зовсім неіскуючих людий, брали за них з держави гроші та ділили їх межи себе. Обманьство мало йти через 6 літ.

КОНҐРЕСМЕН ЗА ФЕДЕРАЛЬНИМ БЮРОМ ПРАЦІ.

ДЖАНСОН РАДИВ ЗАСНУВАТИ БЮРО ДЛЯ ШУКАННЯ РОБІТ.

ВАШИНҐТОН, 26. лютого. — Конґресмен Джансон, голова іміграційного комітету в палаті послів, виступив з проектом заснования федерального бюра для шукання праці.

На засіданню сього комітету виступив демократичний конґресмен Бокс із Тексасу з проектом заведення квотового закона для всіх уродженців американських держав.

Він звертається передовсім проти приїзду сюди західноіндійських Муринів.

РОЗБИШАЦЬКИЙ НАПАД НА ПОЧТОВИЙ ВІЗ.

ПОЛІЦІЯ ВЖЕ НА СЛІДУ ОПРИШКІВ, ЩО ЗРАБУВАЛИ 133,000 ДОЛЯРІВ.

ШИКАҐО, 26. лютого. — На почтовий віз почтового поїзду Ґрент Тронку напало коло стації Ст. Мері на Евергрін Парк шість розбишаків та зрабувало з нього 133,000 долярів готівкою й цінними паперами.

Поїзд задержався на стації на прозьбу одного пасажира, правдоподібно якогось спільника опришків. Як тільки поїзд станув, опришки розсадили вхід до почтового возу нітроґліцериною, вскочили до нього з револьверами в руці, приказали всім урядовцям станути в кут, та стали викидати мішки з дорогими пересилками. За десять мінут все було скінечне: опришки пропали на автах.

Поліція й почтові урядники кинулися зараз у погоню за розбишаками. До пять годин після рабунку поліція заявила, що вона вже має трох людий з тої банди в своїх руках, та що скоро буде мати решту. Заким минув день, поліція зробила велику облаву й заарештувала 25 людей, які мають бути звязані з тим рабунком. Найдено при них 17,000 долярів, зрабованих на поїзді. Поліція попала на слід опришків у сей спосіб, що добилася признання від одної жінки, що її чоловік належав до банди.

БОРОТЬБА ПРОТИ КАТОЛИЦЬКИХ УПЛИВІВ В ЕПИСКОПАЛЬНІЙ ЦЕРКВІ.

ХОЧУТЬ „ВИЧИСТИТИ" ЦЕРКВУ ВІД „РОМАНІЗМУ".

ВАШИНҐТОН, 26. лютого. — Вісімдесять світських членів епископальної церкви написало публичного листа до епископів сеї церкви, та закликують у ньому епископів „вичистити" церкву з „романізму", себто впливів католицької церкви.

Лист перечисляє, що в епископальну церкву „закралися" почитанне сакраментів, молитви до святих та мощів, покута й наушна сповідь. Петенти домагаються скасовання сих інновацій.

ЧУЖОМОВНІ ҐАЗЕТИ ОРҐАНІЗУЮТЬСЯ ДЛЯ ПРОТЕСТУ ПРОТИ ІМІҐРАЦІЙНОГО ЗАКОНА.

НЮ ЙОРК, 26. лютого. — Коло сто чужомовних ґазет зорґанізувалося тут у комітет, що має повести аґітацію за тим, щоби зробити іміґраційний закон більше людяним.

На перших зборах комітету піднесено проекти ріжних реформ свого закона.

УРЯД ПРИЗНАЄ БЕЗРОБІТТЯ.

ВАШИНҐТОН, 26. лютого. — Федеральний уряд подає вислід своїх обчислень зі стану праці в місяцю січни, з яких виходить, що в сьому місяці безробіття зросло о 6 процентів. Цікаво, що уряд рівночасно виказує зріст продукції.

ЯК СОВІТИ ЗАЙМАЛИ ГРУЗІЮ?

ЦЮРИХ, 26. лютого. — На засіданню еґзекутиви Другого Інтернаціоналу, представник Независимої Партії Праці в Англії підніс, що совіти поступають у всім щиро та що всі обвинувачення проти них походять з чужих жерел. Тоді Церетеллі, бувший президент грузинського парляменту предложив достовірні документи, які відносяться до окупації Грузії московськими большевиками. З тих документів видно наглядно, з якою брутальністю бралися совіти до закріпощення Грузії. Весь плян наїзду був виготовлений в Москві.

ЧУДЕСА НАШОГО ВІКУ.

На німецьких копальняних теренах Опель у Ріфельсгайм, що віддавна платили свою вартість задля недостачі води, відкрили недавно гелій таким способом: управителі звернулись до винахідчика „чародійної палочки", яка відкриває під землею ріжні дорогоцінности. Ґреве-Ґорндоре має вже від довшого часу славу (може Wuenschelrutengaenger хто стрібує найти на це наш термін, тільки не такий закарлючений!); запрошений він приїхав на згадане місце із своїм апаратом і ствердив, що по всій імовірности у глибині землі є великі поклади гелія. Була би це перша знахідка гелія в Европі. Його відкриття завдячуємо в 1868 р. хемікові Льокієрові.

ГУЦУЛЬСЬКЕ ПЕКЛО.

„Боротьба" з 29. січня ось так змальовує положення Гуцулів під Румунією:

Нарід Гуцульщини ходить у чорних брудних сорочках, чорніших землі, а діти голі, попухлі і посинілі з голоду плачуть на печи, як у кого вона є, бо 10 родин лишились без даху над своїми головами, бо забрала їх повінь, що навістила Гуцульщину. Багато з них їсть лиш по разови ца два дні, багато людей померло з голоду та від голодової хвороби.

Всему цему страхіттю винна румунська влада, яка помимо страшної повені, що навістила країну, здирає з бідного населення податок вже за 1928 р., гонить його до публичних робіт, окрім податків бере ще ріжні драчі на репартиції, на такси, а кромі цього за кожний крок треба платити бакшіш (хабар). Тому, що над країною й дальше є проголошений стан облоги, за це, що хтось вийде по 6-тій годині веч. з хати чи піде в днину на друге село, одержить крім кари буками ще й грошеву кару. Навіть на черпання води з Черемоша або на прання в ньому біля треба мати окремий дозвіл, за який треба грубо платити грішми та особистими послугами.

На цей так страшно мучений нарід в останньому часі румунська влада нагнала ще й жах терору за це, що українські робітники з Канади переслали йому братню допомогу.

НАГІНКА НА ДОПОМОГОВУ АКЦІЮ НА БУКОВИНІ.

На приказ румунської влади сиґуранца кинулася на всі повінню навіщені села над Черемошем і почала вганяти за тими, хто роздає допомогу від „Українського робітничого комітету помочи жертвам повені", як також за тими, хто цю допомогу одержав, а навіть за тими, хто лишень потерпів від повені, безогляду на те, чи одержав допомогу, чи ні. В цілій Вижниці шалений терор. Сотки селян тягнуть до протоколу, в богатьох були труси, богато сидять замкнені в льохах сиґуранци, а багато селян криється зі страху по лісах. Між иншими арештовано: з Ростік Григоряка М., Химчинського М., Матіоса й багато инших; зі Шпитків Чевлюка Семена й инших; з Чорногузів Штефюка Теодора, Федуновича з чотирма дітьми, Рожанського з дітьми, Колотила з 5 дітьми, Ґояна й инших; в Рівні Яремчука і три жінки-вдовиці. Ліста арештованих довжезна. Навіть малолітних дітей тягають з собою й мучать допитами. На деякі хати находять кілька разів в день і в ночи.

Цей злочинний крок виправдує влада тим, що нібито допомоговий комітет веде політичну акцію, що гроші одержано не від робітників з Канади, а з Радянської України й що влада хоче мати контролю над розділом грошей. В дійсности ходить румунській оліґархії о те, щоби захопити гроші, не допустити до помочи нещасним жертвам повені та щоби, збільшивши терор, знищити український працюючий нарід.

3.250 БІБЛІОТЕЧОК.

Для того, щоб відзначити урочисті дні 10-тиріччя Великої Жовтневої Революції, Ювілейна Комісія уряду УСРР ухвалила надіслати до організацій, шкіл, клюбів, сельбудинків і хат-читалень України та до українських шкіл і політосвітніх організацій РСФРР ювілейні подарунки — бібліотеки.

Всього скомплетовано та розіслано до зазначених організацій та установ 3,250 бібліотечок, в яких 500 бібліотек для РСФРР, а решта для України, при чому останні розподіляються: 1.300 бібліотек селянських, 700 робітничих, 500 шкільних і 250 для нацменшостей.

Скомплетовано ювілейні бібліотеки так, що вони своїм змістом порушують усі основні моменти радянського будівництва, історію Жовтня, революційного руху, початки природознавства, кооперативного руху, а крім того в них досить художньої та дитячої літератури. Селянські бібліотеки вміщують багато книжок з питань сільського господарства, а в шкільних є значна кількість педагогічної літератури. До селянських бібліотек додано ще альбом „Наука чи релігія", який складається з 52 плякатів.

З часу розіслання ювілейних бібліотек Державне Видавництво України одержало багато листів, які підтверджують, що ювілейні бібліотеки населення зустріло з великою радістю.

ЯК РОЗВИВАЄТЬСЯ УКРАЇНСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ.

Голова ЦК Українського Червоного Хреста Буценко на розмові зі співробітниками ґазет відзначив, що робота Червоного Хреста на Україні за останні 2 роки значно поглибшала. Організація притягнула до своїх лав пролетарські маси, незаможне селянство та середняцтво. Тепер основним завданням Червоного Хреста є максимально втягти до лав товариства жінок та молодь.

Збільшення медико-гуманітарної сіти на селі та в робітничих кварталах Червоний Хрест здійснює виключно коштами Товариства. В дальшій своїй роботі Червоний Хрест допомагатиме населенню ліквідувати соціяльні хвороби, що лишились як спадщина після громадянської й імперіялістичної війни та неврожайних років. Червоний Хрест ще з більшою енерґією подаватиме матеріяльну й медичну допомогу дітям, беручи участь у всіх заходах щодо оздоровлення нашого молодого покоління.

Військово-санітарна робота також є одним з основних завдань Червоного Хреста. Червоний Хрест, як і раніш, прикладатиме всіх зусиль, щоб забезпечити потреби Червоної Армії. Санітарні заходи Червоного Хрета й далі будуть пристосовані до реальної оборони країни від нападу імперіялістів.

Увійшовши до міжнароднього Червохресного обєднання, Український Червоний Хрест прикладає всіх зусиль, щоб не припустити нової війни.

Український Червоний Хрест вживає всіх заходів до того, щоб наблизити свою роботу до широких трудящих мас.

15—18 квітня цього року минає 10 років існування Українського Червоного Хреста.

ПЕПЕСІВСЬКІ ДУРИСВІТИ.

Всі залицання пепесівських (польська партія соціялістична) вожаків, щоб наладнати взаємини з українськими робітниками на час виборів, не вдалися. Щоби шахувати українські позиції і баламутити робітничий елемент, постановили вони видвигнути в деяких округах українських кандидатів. Між иншим висувають вони кандидатуру Миколи Ганкевича, хоча знають, що він політичний труп і що за ним ніхто з українського робітництва не піде. Має він бути поставлений у Львові на другому місці, котре є тільки демонстраційне і ніяких реальних виглядів не представляє. Також у львівському повіті має станути для прикраси І. Кушнір, проф. секретар, тип не признаний в кругах українського робітництва.

16,000,000 КАРБ. НА КУЛЬТУРНІ ПОТРЕБИ СЕЛА.

Як повідомили співробітників ґазет у Наркомфіні, за одержаними з округ даними (з 26 округ на 25. січня) закон про самооподаткування вже ухвалили 5.000 сільрад на суму понад 16 міл. карбованців.

ЩО КРИЄТЬСЯ ЗА МАШИНОВИМИ КРІСАМИ?

ІТАЛІЯ БУДЕ СТОЯТИ ЗА УГОРЩИНОЮ. ВИСУВАННЄ УГОРЩИНИ ПРОТИ МАЛОЇ АНТАНТИ І ФРАНЦУСЬКИХ ВПЛИВІВ.

ПАРИЖ, 26. лютого. — З афери з сконфіскованими пятьма вагонами машинових крісів нічого не вийде. Справа буде затушована, бо Італія на засіданню Ради Ліґи Націй спротивиться дальшим доходженням. Тепер вже очевидне, що угорський премієр Бетлен зарядив ліцитацію отих машинових крісів в порозумінню з італійським урядом. Дальші доходження ствердили, що ті машинові кріси перевезено з Верони до Угорщини та що вони австрійського виробу.

Всі італійські ґазети беруть дуже в оборону „бідну" Угорщину, яка безборонна як сирота та заявляють, що це прямо моральний обовязок Італії стати по стороні Угорщини.

В Франції вважають цей акт нічим иншим як тільки дальшим кроком Муссолінія, щоби підкопати малу антанту, а тим самим знищити французькі впливи на Балкані. Та найбільше заклопотаний французький уряд з того боку, що Бетлен відмовив Лідзі формально права мішатися у внутрішні угорські справи і робити доходження в справі зброєння. Коли Ліґа перейде над тим протестом мовчки, то це готово бути вказівкою для Німеччини на випадок, колиб Фарнція зглядно Ліґа хотіли переводити ревізію що до її зброєння.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ПОСОЛ ПОКИНУВ ВІДЕНЬ.

ЦЕ ОДНАЧЕ НЕ ОЗНАЧАЄ ЗІРВАННЯ ДИПЛЬОМАТИЧНИХ ЗНОСИН. ІТАЛІЯ ХОТІЛА БИ НА ДІЛІ ЖИТИ В ЗГОДІ З АВСТРІЄЮ.

РИМ, 26. лютого. — На візвання Муссолінія, італійський посол Авріті опустив Відень, щоби виїхати до Риму і зложити реляції відносно італійсько-австрійського напруження, яке повстало наслідком дебати в австрійськім парляменті над положеннєм Німців в Полудневім Тиролю. Перед відїздом був він в австрийського канцлера Зайпля, але Зайпель заявив, що це право парляменту відозватися в обороні своїх земляків.

Італійська преса тепер трохи посмирніла і хоч накидується на Зайпля за те, що мішається у внутрішні італійські справи, то все таки заявляється за мирним полагодженнєм конфлікту. Заперечує, будьтоби Італійці утискали Німців, бо в Полудневім Тиролю виходить 14 німецьких ґазет, кромі кількох діточих. До того Італія, як тільки закінчилася війна, дала доволі доказів, що вона хоче жити з Австрією в мирі і приязни. Італія перша прийшла з допомогою в продуктах і живила сотки тисяч людей. Італія докладала старань, щоби витягнути Австрію з промислової і фінансової крізи. Коли розвалилася Австрія Габсбурґів, Італія не має причини жити з Австрією в незгоді. Так пишуть італійські ґазети.

ДЕСЯТИЛІТТЯ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.

МОСКВА, 26. лютого. — Серед гуку гармат, звуків військових банд та співу революційних пісень переходили полк за полком біля гробу Леніна жовніри старої царської армії враз з молодим совітським доробком. Це була парада червоної армії з нагоди десятиліття її істнування. Військовий перегляд перевів комісар війни Ворошілов, котрий виголосив заразом відповідну до хвилі промову. Приглядалися параді Риков, Калінін та другі большевицькі головачі.

РОЗВОДИ ІДУТЬ В ПАРІ ЗІ ШЛЮБАМИ.

АЛЕ СОВІТИ ТИМ НЕ ЖУРЯТЬСЯ. БІДА ТІЛЬКИ З ДІТЬМИ.

МОСКВА, 26. лютого. — Статистика за 1927 рік виказує, що в тім році було на 5 шлюбів чотири розводи. А початок 1928 року виказує, що в скорому часі буде цілковите зрівнанне шлюбів з розводами. Совітська влада одначе тим не клопочеться, а пояснює це тим, що одна і та сама пара за один рік пять або шість разів розводиться і побирається. А це комуністам на руку, бо в той спосіб скорше дійдеться до комуністичного ідеалу. Бож шлюб є на їх думку нічим иншим як звичайним цивільним контрактом, який можна кождої хвилі розвязати без огляду на це, чи тут котра зі сторін завинила чи ні. Біда тільки з дітьми, бо многі хотілиби їх передати совітській владі на виховання, а совіти не мають змоги їх годувати.

З ЕВРОПИ ЧОВНОМ ДО НЮ ЙОРКУ.

РОТТЕРДАМ, Нідерлянди, 26. лютого. — Чотирох людей вибралося звідси човном на 20 фітів довгім в подорож через океан до Ню Йорку. Забрали з собою поживи на 60 днів, а думають відбути подорож в 40 днях. Мають з собою радіо апарат. Отою подорожею хочуть вони виказати вартість їх лодки, яка видержить найбільшу бурю і холод. А коли це правда, то такі лодки моглиб знайти застосовання на великих кораблях і охоронилиби пасажирів від всякої небезпеки.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily, except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницю	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи" 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery
Адреса „SVOBODA", P. O. BOX 346 JERSEY CITY, N. J.

ДОПОМОЖІМ СТРАЙКУЮЧИМ МАЙНЕРАМ

Всі ми свідками важкої боротьби майнерів мягкого вугля з вуглевими баронами. І нема між нами такого, котрий не вспівчував би зі страйкуючими майнерами, котрий не бажав би їм побіди. Бо тут ходить вже не тільки о заробітню платню, але о охорону робітничих юній, а навіть о охорону американської конституції, котру барони ломлять де тільки можуть. Судові заказу, видані недавно тому в ріжних місцевостях стейтів Огайо і Пенсилвенія, наносять журу на ціле робітництво. Бо отсе забороняють всяку аґітацію, коли вона звернена проти фабрикантів, з якими робітники в боротьбі, чи навіть проти страйколомів. Страйкуючим робітникам не вільно сходитися на зібрання тоді, коли скеби йдуть до роботи чи з неї вертають. Пікетувати може не більше, як три особи, а до того пікетуючі мусять вміти добре говорити по анґлійськи. Страйкуючих майнерів викидають безцеремонно з компанійних домів. А коли хто посміє прийти викиненим старцям, хорим і дітям з помочю, коли інтервенює в тій справі і складає навіть кавцію — це вже вважається свого рода бунтом і карається.

Як бачимо вже з тих коротких помічень, страйк вуглекопів — це боротьба о робітничі права. Сегодня програють майнери, а завтра страйкуючі кравці, ткачі чи віндоклінери, коли не будуть вміти постояти за свої права, коли допустять до цего, що американська конституція буде нарушена і використовувана для добра капіталістів, а на загладу робітничої кляси. От тому і українські робітники раді би зі всеї душі допомогти до побіди страйкуючих майнерів мягкого вугля. Тим більше, що між тими майнерами має бути велике число страйкуючих Українців. Пишемо „має бути" тому, бо ніхто з нас досі навіть приблизно не знає, де, в яких околицях і скільки Українців майнерів страйкує. Мимо довгого страйку і мимо того, що робітник має доволі тепер часу, щоби написати кілька слів з кождої місцевости про страйк та терпіння українських майнерів, кромі одного заклику і одної інформації з одної місцевости, ніяких інших інформацій ніхто з наших українських майнерів не подавав. А прецінь можна було потворити місцеві комітети, можна було навіть зорґанізувати централю з українських страйкуючих кольоній і відкликатися до загалу о поміч страйкуючим. Та цего всего не було і нема. За те є нарікання з боку деяких одиниць, що ні газета, ні загал українського робітництва в Америці не дбає про страйкуючих. А якжеж тут дбати, коли самі страйкуючі не подають навіть інформацій. А прецінь часопис наш стоїть для страйкуючих отвором: Пишіть з кождої місцевости, орґанізуйтеся при помочі часопису в комітети, створіть одно тіло і візвіть загал до допомоги, яка вам слушно належиться.

ЮВИЛЕЙ ДЕСЯТЬЛІТНОГО ІСТНУВАННЯ ЕСТОНСЬКОЇ РЕПУБЛИКИ

24 лютого Естонія обходила десятиліття свого істнування. Десять років тому маленький естонський нарід, що має ледво більше міліона душ населення, проголосив суверенність своєї держави. В тяжких умовах тоді находилися терени естонської землі. Саме тоді відійшли з Естонії німецькі війська, що були захопили її в 1917 році. Місце німецьких військ заняли нові окупаційні російські війська. Під їх чоботом довелося маленькому народові орґанізовувати своє державно-національне життя. Але сильні своїм патріотизмом та переняті фанатично ідеєю стати вільним і незалежним народом, Естонці зорґанізували звязок своєї державности та маленьку армію.

Тут їм на допомогу прийшла антанта, а головне Анґлія. Коли на естонському терені почав творитися противбольшевицький фронт, то під тиском Анґлії російська біла армія Юденіча мусіла не перешкаджати орґанізуватися молодій естонській републиці. Крім того, та біла армія принимала на себе всі удари червоної армії та спільно з естонськими військами, при активній матеріяльній підтримці Анґлії, звільнила всю Естонію від червоних військ. Маючи прикриття з одного боку противбольшевицьким фронтом білої армії Юденіча, а з другого боку Латвії, що вела уперту боротьбу з большевиками, Естонія мала можливість зорґанізуватися та скріплювати свої молоді державні апарати та армію.

Коли повстала загроза російсько-німецької контр-революційної армії Бермонда, то тоді вже Естонія мала можливість своєю армією прийти на допомогу Латвії. Звільнена від большевицьких, а потім від бермондовських армій Латвія забезпечила Естонії міцне спокійне запілля для боротьби з большевиками. Коли біла армія Юденіча була розгромлена большевиками під самим Петроградом, то тоді Естонцям дісталися всі військові запаси та прилади тої армії. Відступаючих білих Естонці обезброювали та запирали в концентраційні табори. Таким чином Естонія позбавилася присутности чужих військ на своїй території. Залишилася лише загроза зі сторони большевиків, що розгромивши Юденіча, наступали з півночі на Естонію. Але, підтримана всіма військовими засобами: рушницями, скорострілами, гарматами, танками, обмундуруваннями, медикаментами, шпиталями, бойовими припасами на суходолі та могутньою анґлійською фльотою з моря, вона спинила наступ большевиків на кордоні своєї молодої републики.

Та й большевики саме тоді в 1919 році, відбивши Юденича від Петрограду й маючи певність, що Естонці далі своїх етноґрафічних меж не підуть, звернули всю свою увагу на противукраїнський фронт, на фронти: Денікіна, Колчака; Мілера, на півночі, та инші „внутрішні" фронти. Тому вони не форсували свого наступу на Естонію, сподіваючись, що з народом, який має всього міліон і чверть населення, кожного разу буде можливо без особливих трудностей покінчити.

Така, скажемо, пасивність большевиків в наступі на Естонію та могутня підтримка її Анґлією привели до того, що вже у лютому 1920 року в місті Дорпаті (Тарту по естонськи) Естонія підписала мировий договір з большевиками.

Отже з цього видно, що малий естонський нарід мав могутню допомогу в своїй боротьбі від антанти, яка в той самий час бльокувала Україну, залишаючи армію її без найпримітивніших військових приладів та медикаментів. Страшний тиф та инші хороби косили українську армію, косили українське населення, а антанта, та сама Анґлія та Франція, всіма силами підпирали ворогів України: Денікіна та Поляків безпосередньо, а большевиків посередньо, бо примушували українську армію битися без військових припасів, голою й босою. Ось в цій ріжниці відношення до України та до Естонії в ті часи всемогучої антанти лежить одна з причин, чому Естонії пощастило збудувати свою державу, а Україні ні.

І тепер, витаючи естонський нарід з десятиліттям істнування його републики, ми, Українці, не можемо не пригадати, що з балтійських держав є лише одна Естонія, що в свій час не признала суверенности Української Народньої Републики. Самостійність Української Републики була признана першою Фінляндією, пізніше Латвією, але Естонією ні. Вона цілковито орієнтувалася на Польщу, очевидно забуваючи, що лише істнування Соборної Самостійної України забезпечить істнування всім прибалтійським державам, і навіть Польщі. Колиб Україна не підняла боротьби за свою незалежність і так уперто та довго не билася за неї, то напевно російські полки, комплектовані Українцями, сим найкращим бойовим елементом бувшої Росії, роздавилиб в самих зародках початки державности прибалтійських народів, а в тім числі й Естонії.

Боротьба України проти Росії одночасно була й є боротьбою за визволення зпід пяти московського імперіялізму й прибалтійських держав. Це добре розуміли кращі провідники Фінів, що є найбільшою прибалтійською державою, яка найраніше визнала суверенність України, а також Лотишів та Литовців.

При обході другої річниці істнування Латишської Републики президент її, покійний Чаксте, на привітання українського посла відповів:

„Ми, Латиші, святкуємо свою державність. Ви, Українці, саме тепер роздавлені ворогами й в страшних, крівавих муках ведете боротьбу за свою державність. Але ви щасливіші від нас, бо коли ви збудуєте свою державу, то вона буде дійсно суверенна, велика й спокійна за свою будуччину. Ми-ж мусимо все своє життя боятися навіть своєї тіни та все шукати десь плечей, щоби підпирали нас. Живемо лише вірою, що нарешті Україна стане великою й міцною державою, яка й нам забезпечить державне істнування. Ви, Українці, щасливіщі від нас".

Всім тим Українцям, що нарікають на наше нещастя, що, мовляв, ми ще не збудували собі держави, а инші народи бувшої Росії, що вже мають свої держави, або борються за них, треба знати ці слова великого латишського державного мужа.

ВІДПОВІДИ РЕДАКЦІЇ.

Е. Л., Ню Йорк, Н. Й. З того, що другий поступає некультурно та бореться з другими в спосіб нечесний і брехливий, ще не виходить, що й Вам можна ступати на некультурну дорогу. Виж бачите, що „Руский Селянин" на брехні їде і брехнею поганяє. Всі Ви були свідками останніх нарад і бачите, як фалшиво їх „Р. С." передав. Ви бачите, що газета служить виключно для адвертайзменту оборонців невидачі сирітського гроша з Дому Народного Комітету. Але чи така спілка може мати будучність? Таж її сумний і то дуже сумний конець неминучий. Не оглядайтеся на них, а робіть свою позитивну роботу.

В. В., Бедфорд, Па. А деж Ви були досі? Таж страйк так довго ведеться, а Ви щойно тепер знайшли дорогу до редакції. Замісць нарікати, беріться тепер до роботи, зорґанізуйте місцеві українські комітети і видайте спільну відозву від кількох громад, а тоді акція піде.

Д. Б., Мілвокі, Вис. Допис рішучо задовгий і особистий. Треба писати про справи загальні. Будемо пробувати зробити короткий витяг.

Обеднанець, Тейлор, Па. Про ту дебату не було у нас мови. Ніхто про це не знає і не буде розуміти Вашого допису. Не ведіть полеміки з особами, а говоріть про справу загальну, а дрібниці поминайте.

П. С., Трентон, Н. Дж. В місячнім виказі за грудень було проголошено $5.50. Це жертви: Іван Масляк $5, а Н. Н. 50 ц. Збірки низше $10 не поміщуємо звичайно осібними виказами, а тільки в місячних, бо й так часопис переповнений виказами.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КАЛЕНДАР ЧИ ШКОЛА.

Таки не можу здержатися, щоби не відповісти от тому з Шамокін і з Ню Йорку, що заговорили за календар.

Кажуть вони, що наш календар ошибочний, а григоріянський справедливий і от тому треба його нам приняти. А я кажу, що найсправедливійший календар жидівський, бо коли у них першого, тоді і новий місяць на небі.

Не розумію, чому це ми так дуже ломимо собі голову тим календарем. Чи вже нема важніщих справ? Чи календар виратує нас в Америці, продовжить нашу національну екзистенцію? Думаю, що ні. Зміна календаря не вратує для України тих, що через календар моглиб від України відпасти. Це тільки викрут. На календар покликуються тільки ті, що українських почувань не мають, або ті почування у них дуже слабі. І коли прийшлаби зміна календаря, то вони все одно знайдуть нову причину, яка дозволить їх душам киснути і нидіти.

Це правда, що багато Українців не може відсвяткувати Різдвяних Свят і мусить іти до роботи. Але і тут є вихід. Ану, погляньмо тільки на жидів. Вони то кождої суботи встають раннім ранком, вбирають свої святочні одяги і відчитують свої молитви, а по тім ідуть до роботи. В неділю вони святкують про око. А в суботу певно не підуть рубати дров, а в неділю будуть. Розуміється, маю тут на думці жидів релігійних, бо ті, що про віру не дбають, для тих нема ріжниці між суботою й неділею. І от, коли Українець релігійний, то може встати раз чи два рази на рік трохи раньше і сповнити свій християнський обовязок, а потім іти до роботи. І не буде ніякої втрати.

Коли з наших дітей сміються, коли називають їх Гріками чи Рошенами, то тому не винен календар, а наша темнота і недбалість. Бо ні діти не знають хто ми, а й родичі, коли записують дітей, не знають що сказати. І не одному запутається язик в горлі і верзе, що попаде. От і звідси походять ті всі Рошен, Рутеніен, Гріки і т. п.

Календар тут не порадить. Тут треба просвіти. І тому, коли у нас ще темнота, коли край наш рідний на тільки частин розпятий — годі нам займатися такими дрібницями, коли перед нами сто разів важніша справа, а то справа Рідної Школи в Америці. Коли жиди в третім і четвертім поколінню почувають себе жидами зі своїм старосвітським календарем, то чому ми малиб національно пропасти через — календар? Не через календар ми пропадемо, але через брак добре поставленої школи.

Тому взиваю всіх, не тільки робітників, але і всю нашу інтеліґенцію до праці над піднесенням нашої рідної школи в Америці і над поширенням наших народних організацій. Бо вони одні підуть слідами Володимира Великого, Ярослава Мудрого, Хмельницького, Мазепи та Наливайка та піддержать серед нашої іміґрації українського, козацького духа. Вони одні пригорнуть наші діти і защіплять в них любов до наших славних предків, вони навчать дітей наших читати по українськи і пізнати красу нашої пісні, славні діла дідів наших та все те красне і благородне, якого так багато в нашій історії.

Тому звернім свою увагу в першу чергу на школу і орґанізацію, а календар залишім в супокою, бо це справа маловажна.

Анастазія Никорчук,
з 59. від. У. Н. Союза
в Бріджпорт, Конн.

В. Кедровський.

1917 РІК.

(45)

Нарід відразу приняв і зрозумів своїм інстинктом це гасло, під яке кликала його рідна інтеліґенція. Тому, що на Україні своєї міцної пануючої кляси не було, а складалася вона майже вся з чужонаціонального елементу, або своїх нечисленних ренеґатів, що пішли на службу інтересів Росії, утворився єдиний національний фронт усіх демократично-народніх українських елементів. До них приєдналася нечисленна українська шляхта, що зберігла свою національну свідомість. Таким чином зпочатку революції на Україні був єдиний національний фронт усього свідомого українського громадянства, без ріжниці його стану.

Національний інстинкт иноді може, як уже атавізм, прокинувся серед українських мас в самій рішучій формі, що зразу захопив всю народну стихію. Як більше зорґанізована частина українського народу, більше чутлива, вояцтво, в першу чергу й найінтенсивніше захопилось ідеєю національного відродження. Тому, що в лавах його було найбільше тої української інтеліґенції, яка ніколи не порвала звязків з народом, що завжди відчувала себе сином свого народа й завжди несла в гущу його всі свої сили, на боротьбу за поліпшення його долі: народне вчительство, лікарі, аґрономи та так званий „земський третій елемент", у всіх частинах армії біля таких осіб почали виникати національні гуртки. В початках вони мали по більшости культурницькі завдання, але чим далі тим більш під впливом подій та тиском обставин вони почали набирати національно-політичного змісту, поширювати базу своєї діяльности, а також, цілком природно, обєднуватися в більші сполучення, в більше міцну, орґанізовану силу. Для того повстали перші ширші збори, наради, зїзди у малих військових частинах, потім дивізіях, корпусах і навіть арміях, що утворювали відповідні керуючі центри.

Як типові постанови таких зборів самих початків наведу слідуючі ухвали, що є у мене тут під руками*)

„Перше українське віче, скликане 22 травня 1917 р. українським військовим клюбом 3 пішої дивізії.

„Віче вітає:

„1. **Українську Центральну Раду** в її праці на користь рідного краю і визнає її єдиним повноправним і справжнім представником Українського Народу.

„2. **Тимчасовий Російський Уряд і Петроградську Раду салдатських і робітничих депутатів,** які зеднавшись в загальній праці за для переведення в життя і зміцнення основного ладу, мусять забезпечити в російській державі права усіх народів і як найкраще доведуть Росію до установчих зборів.

„3 **Військового Міністра О. Ф. Керенського,** справжнього обранця прав усіх пригнічених людей і народів, який веде Росію певною рукою через побіду до миру за для всього світу, на підставі самоозначення усіх націй, як в Росії, так і поза її межами.

„4 **Українську військову раду у Києві,** як представницю вільного українського війська і бажає їй як найкращого поспіху в здійсненню поставленої нею мети.

„**Віче визнає:** 1) Найкращою формою державного ладу в Росії Демократичну Федеративну републику, в якій всяка окрема нація має право і змогу будувати своє власне національне життя.

„2) Вся земля на Україні мусить безумовно перейти до рук тих людей, які на ній працюють, на правах національної власности. Всі ліси, всі підземні багацтва на Україні переходять у власність усього українського народу в особі Укр. Сойму. Тимчасовий Уряд мусить негайно заборонити усяку купівлю і продаж землі до повного вирішення земельного питання загальними російськими установчими зборами.

„3) Освіта Укр. Народу мусить провадитись, починаючи з осени біжучого року, в усіх початкових і, оскільки це буде можливим, також у середніх і вищих школах, українською мовою. Наука мусить бути безплатна і обовязкова для дітей обох полів.

„4) Мусить бути утворено із тилових частей українське військо на умовах, які, не впливаючи на твердість фронту, не гальмувалиб загального ходу війни. Це військо, ми певні, булоб зразком єднання, взаїмного розуміння, дисципліни і високого войовничого духу. Українське військо після війни мусить стати народною міліцією, якаб мала своїм єдиним завданням охорону інтересів і прав народу, а не пануючих кляс, до якої-б нації ці кляси не належали. Голова клюбу, лікар Н. Н. Писар Н. Н."

Я навів тут цю постанову, хоч вона і остання по часі ухвали з періоду самих початків українського військового руху, тому, що вона ширша від других, а також має в собі елементи, що свідчать про те, яке велике довіря українське вояцтво мало до російської демократії, до російських революційних орґанізацій й навіть до „куміра" російської революції, Керенського. Тому вона найліпше відбиває контраст відношення зазначених російських чинників до українського національно-військового руху. Не схотіла почути російська демократія щирих, теплих слів привіту українського вояка, не схотіла зійти як демократія пануючої національности до рівного ступня з українським вояком-демократом. Потоптала з ненавистю щирі теплі слова, з якими український вояк вертався до неї, оганьбила його „святеє святих" — його національну душу, його національний гонор. Тим вона наразила українського вояка на рішучу боротьбу проти себе, але уже не як проти демократії, не як проти певної кляси, а як проти ворожої нації.

Постанова військового віча в кінці квітня місяця 1917 р. у Катеринославі.

„1. Вітати Українську Центральну Раду, яко єдиний верховний орґан Українського Народу.

2. Єдиною формою майбутнього життя держави є російська федеративна демократична република з установою національно-територіяльної автономії України і инших країв держави.

3. Необхідно настоювати перед військовим міністерством на орґанізації українських полків з української людности.

4. Щоб український нарід відбував свою військову повинність тільки на Україні і, по можливости, по своїх ґуберніях.

5. Закликати усі військові части Катеринославщини піддержувати ухвалені думки.

6. Щоб ради салдатських депутатів орґанізували зпоміж себе українські фракції.

7. Необхідно негайно заводити свою рідну мову по усіх школах України.

8. Про 3. і 4. постанови довести до відома Російського Військового Міністра.

9. Доручити своїй Раді видати свої листовні картки з відповідними написами і закликами.

10. Писати до дому, щоб усі місцеві орґанізації призначали своїх людей, Українців, для завідування усякими справами.

11. Не находячи можливим вивести з України заведені польські полки і леґіони, дбати яко мога дужче, щоб також були українські полки, або леґіони".

(Цікавий факт для характеристики щирости російської демократії, яка, поборюючи український військовий рух, висувала як один з головних арґументів те, що начебто національний український баґнет може стати підтримкою для своїх буржуазних, або дрібнобуржуазних кол, а в той же час, коли наш рух був щиро народний, демократичний, дозволила польським поміщикам, польському панству формувати польські національні леґіони, які згодом стали охранителями ляцьких, шляхетських маєтностей на Україні. — Примітка моя, В. К.).

„12. Дякувати товариша Т. і скласти своє привітання Українцям-делеґатам катеринославської залізниці.

13. Приняти предложений статут Українського Військового Товариства і швидше завести постійні орґанізації по окремих частинах Катеринославської залоги"

Постанови віча Українців 674 пішого Золотоношського полку, від 23 квітня 1917 р.

„1. Для зміцнення всієї армії фронту повинна утворитися українська національна армія усіх родів зброї з тилових військових частин, кількістю, яка тільки збереться зі всіх Українців, що перебувають тепер у війську, чи будуть покликані.

(Дальше буде).

*) У всіх документах зберігаю мову оригіналу.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ЙОНКЕРС, Н. Й.

Виступ п. Крушельницької на святі Т. Шевченка.

Запрошений о. Сполітакевичом, котрий зааранжував концерт п. Крушельницької в Йонкерс, вибрався я з охотою з Ню Йорку до Йонкерс, щоби ще раз мати нагоду почути нашу славну артистку.

Концерт влаштовано в память 67 роковин смерти Тараса Шевченка.

На концерті зустрів я багато знайомих з Ню Йорку і околиці. На концерті були й Американці.

Велика галя Филипсбург могла помістити ще більше гостей, але й так прийшли усі, які вміють шанувати свою пісню і все своє, прийшли — хто міг — щоб повитати між собою такого славного гостя, яким є наша артистка, Сальомея Крушельницька.

Концерт розділено на части. Першу частину виповнив Укр. Хор з Йонкерс, святочна промова і деклямація малої дівчинки. Про хор скажу таке: гарний він і велика його будуччина. В хорі і старші і молодь. Підчеркну молодь, бо вона додає ярости та принади. Поява такого хору свідчить про замилування і вказує на заінтересування широкого нашого загалу хоровою справою. Дальше: такий хор то найкраще свідоцтво великого розуміння ваги діла зі сторони їх провідника-дириґента п. Фатюка. Це третій наш хор, із яким, на мою втіху, прийшлося мені зустрінути поза Ню Йорком. Хоча праця у хорі не легка, але видно, що є у нас кому над хорами працювати і є кому у нас творити хорові гурти того рода як у Йонкерс, Джерзи Сити і Бруклині.

Може не усі вміємо як слід оцінити значіння хору — але, певно кожному із нас дуже мило стане, коли чужинці, почувши наш хор під проводом таких керовників як Фатюк, Ґела і Савіцький — висловляться про нас із найбільшими похвалами та признанням. У нас, тут на іміґрації, завдяки таким керовникам хорова справа гарно стоїть і перед нами відкривається ще краща будуччина: створення великої хорової та музичної орґанізації, виступи злучених хорів, видавництво та взагалі більш систематична і доцільна спільна праця.

Слухаючи українського хору при відспіванню американського гимну, „Заповіту" і „Думи мої", мав я цілковите вдоволення. Такий хор може, нам на честь, запрезентувати нас і між чужими. Хор зрівноважений і зіспіваний. Співають свобідно та певно. Звучність хору хрустально чиста а інтерпретація кожного твору правдиво удачна.

Такому хорові належиться признання і моє слово най буде для него заохотою до дальшої праці і запевненням, що цей хор робить велике та гарне діло собі й нам усім на славу.

Святочну промову про Тараса Шевченка виголосив др. Л. Мищуга.

У програму влучено деклямацію дитини „Учітеся". Гарне враження зробила деклямація, бо вибір був на місці і поява її у програмі немов та чічка прикрасила образ свята нашого ґенія.

Друга часть концерту — неначе довершення великої святині — це виступ нашої і світової слави співачки, Сальомеї Крушельницької.

Якби вібрати голоси найбільших музичних критиків про її спів — були би великі книги. — Кожен із них клонив голову перед величю її голосу і її незрівнаної культури. Усі, на всі лади, шукали — що так скажу — слів, якими хотіли очеркнути ту безмежну красу — що нею можна тільки любуватися — а у словах неможливо висказати того. — Наша американська іміґрація ніколи не забуде Сальомеї Крушельницької, усе із гордістю згадає її і з вдячністю буде памятати її побут між нами, що саме видвигає нас ще вище у крузі культурних народів світа.

Так, нема слів і не треба слів про її спів, хиба одна рада:

Послухайте, а радість буде у кожного така велика, як у тих, що її чули.

По відспіванні оригінальних творів при акомпаніяменті нашої прегарної піяністки Віри Стеткевич, засіла Сальомея Крушельницька до фортепяну і співала народні пісні, сама собі приграючи. — Про її любов до нашого народу свідчить як найкраще її зворушення і захоплення, що саме і зворушує слухача і дає найбільшу насолоду. — Без кінця слухалосяби її співу, бо душі так мило, серцю так легко, а думкам так широко!

Маємо скарбницю — нашу народню творчість — повну найкращого змісту, черпаймо із неї усі — бо багацтво не вичерпане ніколи... Народ, так кажуть чужі, що посідає такий скарб — дав неоцінений вклад у вселюдські духові надбання.

Як діти — усі — слухали ми пісень нашої співачки і любувалися немов найсолодшим голосом рідної матері. Очевидно: тільки Велич може так ділати на слухачів і тільки ґеніяльність може бути такою приступною усім, без ріжниці віку, образування, культури, талану, вдачі та особистого смаку.

Концерт-свято кінчив виступ хору, що немов зачарований та натхнений, прекрасно відспівав народні пісні і національний гимн.

М. Гайворонський.

АРНОЛД, ПА.

На поміч страйкуючим майнерам.

В неділю, дня 5 лютого, в укр. православній церкві звернувся о. Корсуновський до вірних з гарячою просьбою, щоби звернули увагу на нужду, яка заглянула до хат наших українських робітників, страйкуючих майнерів.

Після того пішов з тацою і зібрав $20.50, які представники парохії роздали в кемпах найбільш потребуючим десятьом родинам.

Кромі того парохіяльний хор дасть 4 марта концерт, а весь дохід буде призначений на допомогу страйкуючим майнерам.

Ілія Диркач, предс. парохії і член 296 від. У. Н. С.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Попис учеників музичної студії ім. Леонтовича.

Дня 22 лютого відбувся в великій самі Укр. Робітничого Дому концерт Музичної Студії ім. Леонтовича. Студію веде відомий наш музик і композитор М. Гайворонський.

В концерті взяли участь: Укр. Робітничий Хор ім. Леонтовича, співачка п. Корнатова, артист-співак Швець і артист Азовський, а кромі того виступав дітočий хор укр. школи з 3-ої вулиці враз з оркестрою студії. Концертові точки переплітали пописи учеників студії.

Простора саля була виповнена публикою і дітворою. Вже з того видно, що Музична Студія ім. Леонтовича зєднала собі симпатію серед нюйорських громадян.

Поодинокі концертові продукції випали зовсім удачно. Музична Студія сповняє своє завдання солідно і ми можемо побажати їй зо щирого серця ще більшого розвою. В Ню Йорку місця доволі і є широке поле до праці для всіх людей щирої волі. Треба нам тільки совісних робітників знатоків діла. І ми певні, що кожда совісна праця буде тішитися в Ню Йорку такою самою симпатією як і студія ім. Леонтовича.

На концерті виступав п. Гайворонський в потрійній ролі: як керуючий Студією, як дириґент і як композитор. І за працю на всіх тих ділянках найшов загальне признання з боку присутної публики.

Гість.

ДІТРОЙТ, МИШИГЕН.

Процес народа за права в своїй церкві.

Перед суддею Гарі Кейденом велася на початку лютого розправа за претенсії української церкви на Сикот Стріт до української церкви на Клиперт Стріт.

Як подала в позві сикотська церква, позов має свій початок у старій боротьбі, яка почалася ще десять літ тому назад. У той час існувала в Дітройті тільки одна церква на Сикот Стріт. Парохом був тоді український католицький священик, але церква була записана на нарід. Нарід виплачував довги й складав готівку в банк, бо чув, що він властителем свого маєтку.

Як каже позов, справа малася добре, поки не почалася боротьба між двома священиками за парохію. Сторонники священика, якого вислав тодішний заряд ґреко-католицької церкви проти волі громадян, бачучи, що не зможуть переломати волі громадян, позивають громаду у суд. З оглядом на те, що справа в суді йшла дуже поволи, а їх священик, присланий адміністратором, не має де правити, вони покидають громаду на Сикот, орґанізують нову церкву, на Клиперт Стріт, називають її теж церквою Св. Івана Хрестителя, як називалася церква на Сикот. Коли справа прийшла нарешті в суд, то парохія на Клиперті старається доказувати, що обі церкви се одна церква, та що обі церкви записані на Рим. Один священик з Клиперт Стріту навіть пішов зі своїми прихильниками на Сикот, розбили колодку церкви, прогнали уряд тої церкви, словом, силою захопили церкву в свої руки.

Коли справа нарешті оперлася в суді, то суддя Гарі Дингемен видав вирок по стороні Клипертців, і Клипертці замкнули церквву на Сикот, а галю церковну вживали тільки для балів і танців. Громада зі Сикот апелювала до висшого суду і супрім корт у Ленсинґу рішив, що церква на Сикот належить церковному комітетови церкви на Сикот і тим громадянам, що стояли при тому комітеті. Суд сказав, що сикотська церква се є українська корпорація, що церквою там рядить самий народ, парохіяни, та що ні Рим ні його єпископ не має права мішатися до заряду сею парохією.

На основі сього рішення громадяни на Сикот отворили назад церкву та спровадили собі священика. Був се знова Українець і католик, але церква далі лишилася під зарядом українських громадян, що свої гроші на неї складали.

Та справа ще не скінчилася. Як каже позов Сикотців, священики з Клиперт затягнули на церкву на Сикот табулярні довги (морґеджі) на суму 7 і пів тисяча долярів. Отже тепер Сикотці громадяни пізвали церкву на Клиперт за віданне того довгу, затягненого на їх маєток, та зажадали кромі сього відшкодовання за вживанне церкви й церковної галі. Суддя Кейден у своїм вироці, виданім дня 1. лютого, признав громаді на Сикот 15,000 долярів відшкодовання за вживання їх церкви й галі. Дня 2. лютого почалася перед тим самим суддею справа за зворот морґеджу. Вироку в сій другій справі ще не було.

Тимчасом у громаді на Сикот розвинулися ще другі події. Їх священика, о. Пелеховича, засуспендував єпископ Богачевський за те, що не підписав відклику папського делеґата. Тоді серед громадян стала виростати думка, щоби о. Пелехович покинув католицьку церкву, але о. Пелехович того не хотів зробити. Коли громада написала до єпископа Богачевського по другого священика, єпископ зажадав від них заплачення 310 долярів залеглого катедратика та ще другі умови подав громаді до принятя. Коли справа сього листа станула на деннім порядку зборів парохіян, тоді громадяни заявили одноголосно, що вони вже мають досить клопотів з католицьким єпископством та постановили перейти до української православної церкви; вони заявляли, що вони терпіли довго й терпеливо, але їх мірка терпіння вже перебралася. Резолюцію про перехід ухвалено одноголосно. Громада постаралася о українського православного священика, і вже зєднала собі нових парохіян.

Громада думає правити своїм маєтком сама, як правила ним досі. Священикови лишається працю коло релігійного й морального піднесення громади. В сей спосіб громада певна, що поваги, сили й маєтку церкви не вживе ніхто на користь Москви ані Польщі, що церква буде служити виключно інтересам українських людий, які ту церкву будували та її своєю кервавицею далі удержують.

Михайло Коваль.

СПРОСТОВАННЯ.

Мілвіл, Н. Дж. До оголошеної коляди додати: Колядували: Г. Замойський, І. Копитко і Й. Минько. Замісць жертводавця Т. Ковальчук має бути Т. Ковальський.

Гемтремк, Миш. У виказі коляди з 14. лютого, має бути: **Колядували і жертвували:**

ВИТИНКИ З ҐАЗЕТ НАДІСЛАЛИ:

П. Шульган з Питсфилд, Масс.; М. Коваль з Дітройт, Миш.; Т. Галькевич з Стретфорд, Конн.; Й. Крук з Мілбурн, Н. Дж.

СЛАВЯНСЬКІ КУШНІРІ ОРҐАНІЗУЮТЬСЯ.

Подаємо до відома всім славянським кушнірам, що **дискусійні збори відбудуться в середу, 29. лютого, в 1-ій год. пополудни в галі Joint Board, 22 E. 22nd St., New York City.** Буде даний доклад нашими представниками, які входять до кождого льокалю в нашім фаху. Орґанізаційний Комітет Славянського департаменту при Joint Board Furriers Union мав свої збори в четвер, 23. лютого і рішив звернутися до всіх Славян, які працюють по висше згаданому фаху, щоби всі як один прийшли на цей мітинг. Присутність всіх членів юнії повисше згаданих національностий конечна. 47

Комітет.

Вона нарікає.

Пристрасть для цього драба просто скорочує мені життя. Вір мені: до двох літ я постаріласл щонайменше на якого пів року...

Г. Х. Андерсен.

НАЙНЕПРАВДОПОДІБНІШЕ.

(Із посмертних казок).

В цілому краю оповіщено: хто зробить щось найнеправдоподібніше, дістане за жінку царську дочку і половину царства приданого.

Молоді і старі — всі бажали такої нагороди. Всі напружували свої голови, мязи і жили, щоби доказати щось „найнеправдоподібнішого". Двох обілось на смерть, третій взагалі нічого не їв, поки не заморив себе голодом. Кождий неправдоподібне уявляв собі по свойому. Вуличні хлопці перевертались коміть головою і старалися плюнути самим собі на спину — їм здавалося, що то і є найнеправдоподібніше.

Потім предложено уладити виставку неправдоподібностей. Жюрі уложили з суддів усякого віку, від трох до пятьдесять літ. Яких лише тут не було чудес! Але скоро всі погодилися щодо цього, що найнеправдоподібніше на виставці — стоячий годинник з незвичайно мудрим і дотепним механізмом. Кожен раз, як той годинник бив цілі години, виходили фіґури, як живі ілюстрації відповідних чисел.

— Так, це —. найнеправдоподібніше, — сказав народ.

Годинник ударив раз, — гора розступилася і з неї вийшов Мойсей і написав на таблицях Закону першу Заповідь: „Я є твій Господь Бог..." Годинник вибив другу — і появився райський сад, а в ньому Адам і Ева. При трох ударах вийшли три царі-звіздарі. Чотири удари — чотири пори року. Пять ударів — пять змислів і т. д. При сімох ударах показалося сім гріхів головних, при девятьох — десять муз. А як вибила дванацята, вийшов нічний сторож у плащі з капітаном, ніс ранню зірницю і проспівав старинну пісоньку нічних сторожів. І, поки він співав, виростали рожі та перемінювались у голівки ангеликів.

Дивний то був годинник: і слухати, і глядіти — одна розкіш! — „Так, це найнеправдоподібніше", — рішили всі одноушно.

Майстер, що зробив такий годинник, був чесний і добрий молодець. Помагав своїм старенькім батькам. Йому навіть не завидували, — всі були вдоволені, що такий славний молодець заслужив собі на царівну і царство.

Прийшов і день вручення нагороди. Все місто було прикрашене прапорами.

Царівна сиділа на престолі, на який з тої нагоди поклали нову подушку з чистого кінського волосся, хоч від цього престіл не був затишніший. Судді співчуваючо підморгували вибранцеві — він і сам знав уже, що зробив найнеправдоподібніше і знав, яке щастя його чекає.

— Ні!! — роздався нараз крик і вперед протискався високий, худий чоловік. — Не він, а я здатний зробити найнеправдоподібніше. — З тими словами незнакомий швигорнув топором у чудовий годинник.

— Трррах! — і він розсипався: колісцятка, пружини, все було поломане, розтороще.

— Ось до чого я спосібний! — гордо викрикнув високий мужчина. — Я перевисшив силою його і всіх вас. — Я доказав найнеправдоподібніше.

— Розбити такий чудовий твір мистецтва — говорили судді. — Так, це вже справді неправдоподібне!

Весь народ був такоїж думки і високий мужчина дістав і царівну і половину царства, бо закон треба виконувати, хоч би і неправдоподібний.

Із городської стіни і з усіх башт окличники сповістили про весілля. Не було радости в лиці царівни, але все таки вона була незвичайно мила й одягнута чудово. Святиня сяла огнями; благородні дівиці співаючи привели молоду; благородні лицарі вели під руки молодого. Він високо ніс голову і держався так просто, начеб спина його зовсім не гнулася.

Спів замовк і в церкві запанувала така тишина, що чути було, як шпилька впаде. І нараз, з тріскотом і лоскотом відчинилися входові двері і — бум-бум — розбитий годинник промашерував через усю церкву і станув між молодим і молодою. Годинник був тепер знову зовсім у порядку, начеб його ніхто й не торкався. І вибивав, по порядку, годину за годиною, до дванацятої. Перший вийшов із гори Мойсей. З голови його бухало вогнем. Він кинув тяжкі камяні плити на ноги женихові і прибив їх до долівки.

— Я не можу підняти їх, — сказав Мойсей. — Ти відбив мені руки. Так стійже, як стоїш.

Потім вийшли Адам і Ева і царі-звіздарі із східної країни. І кождий докірливо говорив до жениха:

— Стидайся!

Фіґури виростали вище людського росту, ставалися страшно великанські — здавалося справдішним людям нема вже місця в церкві. А коли з дванацятим ударом вийшов нічний сторож у плащі з капішоном і з ранішною зірницею, зачалось щось незвичайне. Сторож підійшов до жениха, вдарив його ранішною зірницею по голові та приговорював: „Ось тобі! Тут і лежи! Око за око! Тепер ми і майстер відімщені і ми можем зникнути".

І все зникнуло. Лише свічки горіли далі, органи заграли самі від себе без орґаніста. А всі, хто був у церкві, говорили, що щось більше неправдоподібного їм ціле життя не приключилося.

— Тепер приведіть до мене звичайного вибранця — сказала царівна. — Той, що збудував цей чудний годинник, буде моїм чоловіком і паном.

Молодець стояв уже біля неї. Церква заповнилася народом. Усі радувалися, всі благословили новоженців. І ніхто не позавидував щасливцеві — це й було найнеправдоподібніше.

Переклав **М. Недільський.**

ПОДРУЖНІЙ БАЗАР В АТЕНАХ.

Щодня від години 6. до 8. вечером, як гарна погода, відбувається в Атенах подружий базар. Базар той називається „Дарданелі" а є там дві цукорні: Доре і Явнакіс. Вулиця між будинком Національного Зібрання й університетом заложена так густо кріслами, що є лише вузенький перехід і відси пішла назва „Дарданелі". Тут щодня збираються визначні верстви атенського населення. Всі дівчата й молоді жінки, які бажають вийти замуж, сидять тут причепурені по найновійшій париській моді. Так кожда з них старається зловити собі чоловіка. Але всі вони є все в товаристві матерей або старших осіб. Таксамо й молоді мужчини приходять сюди якнайгарніше зодіті, але цікавляться не лише зовнішним виглядом охочих вийти замуж, але й їх віном. В Греції не знають ще пошукувати чоловіка згл. жінки за посередництвом часописного оголошення. І таке оголошення не мало би в Атенах виглядів. „Молода, гарна жінка бажає познакомитися" — такого оголошення часопис не прийнявби. Коли одна француська газета, що виходить в Атенах, помістила подібне оголошення, в атенській пресі знялася буря обурення. І надармо хтонебудь ждав би знакомства через газету — його не діждеться. Тому люде беруться на инші способи. Крім подружих „Дарданелів", є в Атенах ще мандрівні агенти, які посередничать у заключуванні подруж. Жінки, що посередничать у заключуванні подруж, називаються проксенітрія. Вони заходять до родин, у яких є дочка на відданню, і зачинають балачку на зовсім іншу тему, а помало сходять на подружа. Дівчинні і хлопця звичайно не питають; найважнійною є воля батьків. Самособою в Атенах і більших містах подружа залежить і від молодят. Часто буває, що молодята вперше бачаться при вінчальному престолі. Але цікаве, що відносно богато з тих подруж є щасливі. Дуже богато подруж є таких, що їх заключує в імени молодого старший брат або батько. При таких подружах, заключуваних за посередництвом третіх осіб, то дійсно відбувається наче на базарі. Торгуються за віно і свяряться. Проксенітрія вганяє без упину від одної до другої сторони, аж поки не прийде до згоди. Потім будучі батьки ідуть до нотаря, ще раз перечислюють усе, ще раз перемірюють будівельну площу, поля, левади (коли такі є), списують усе на папері, підписують і остемплюють. Як уже до того дійшло, мерщій приклилають священика, щоби так тяжко звязане подружже не розвязалось в останній хвилі. Тепер проксенітрія потирає великим і вказуючим пальцем, що означає: „Давайте гроші!" йде до батьків і там робить таксамо. Коли в родині є кілька дівчат, то віно росте відповідно до віку: найгарніша і звичайно наймолодша дочка дістає найменше віно. Вкінці слід замітити, що розводи в Греції трапляються дуже рідко.

Добра рада. — Коли хочеш женитися, так дам тобі добру раду.

— Яку?

— Зовсім не женися.

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

389.

Бр. св. Николая, від. 341 У. Н. С., в Клівленд, Огайо.

Наше братство одержало всі інформації, потрібні до збирання жертв на Сиротинець. Секретар кождого мітінгу пояснював цю важну справу. Лінивою порою збірка йшла пиняво, бо члени не приходили численно на мітінги. Помимо того урядники в тій праці не засипляли, але робили всі можливі старання, щоб назбирати гроший на це конечно потрібне діло. І дійсно, успіхи показались, а найбільше праці до того доложили члени Василь Яцишин і Іван Кренціглова, котрі обдумали добрий плян для збирання грошей. Відтак братство урядило баль, з якого дохід був призначений на дві важні ціли: на Сиротинець при У. Н. Союзі і на потерпівших від повені в Галичині. Сей баль приніс чистого доходу $100.50, а з оголошень було $27 — разом $127.50. З тої суми вислано до краю через Обєднанне $97, $2.50 виплачено до каси Комітету Злучених Товариств і Братств У. Н. Союза в Клівленді, а на Сиротинець — $28. Збірка від членів братства і з пушок дала $17, отже на Сиротинець вислано разом $45.

Збірка продовжується далі і ми віримо свято, що зачате діло довершиться добрим успіхом.

Іван Кренціглова, секр.

390.

Тов. Подільська Січ, від. 8. У. Н. Союза, в Йонкерс, Н. Й.

На зазив Комітету будови Сиротинця при У. Н. Союзі і члени нашого товариства не осталися позаду. Дня 30. жовтня 1927 р. в порозумінню з місцевим братством св. Андрея, від. 12 У. Н. Союза, устроїли ми красне представленне п. з. „Сироти" і баль на дохід нашого Сиротинця, з чого було чистого доходу $200. Підчас представлення наш парох, о. Сполітакевич, вказав на вагу і конечність Українського Сиротинця в Америці, по чім знані вже зі своеї жертволюбивости йонкерські Українці зложили сейчас підчас представлення дрібними датками $55. Так отже Тов. Подільська Січ і Бр. св. Андрея придбали і вислали на Сиротинець за одним разом $255.

Іменем нещасних українських сиріт, які колись у плянованім нами Сиротинці У. Н. Союза за своїх добродіїв молитися до Бога будуть, най мені буде вільно на сім місці подякувати членам Товариства „Боян" і їх Учителеви за хороше представлення, яке притягнуло богато гостей з Йонкерс і околиці. Виступали в сім представленню панни: Ю. Гаврильчак, А. Семчич, М. Семчич, А. Кохань і М. Щурко та панове: П. Баран, П. Гарасимів, Б. Газдун і І. Качмар. Режисерував п. М. Фитюк.

Не менше сердечно дякую Урядникам Подільської Січи і Бр. св. Андрея за їх труд і працю в устроєнню балю і всьому балевому Комітетови за працю на бали, а іменно: Н. Мазур, Н. Чолій, Н. Гавриляк, В. Голіят, М. Федьків, Гр. Сакала, Н. Богдан, Гр. Скробач і М. Голуб. Щире спасибі нашому священикови о. Сполітакевичеви за горячі слова заохоти, а врешті всім Українцям, які своєю присутністю і своїми жертвами причинилися до зібрання такої красної суми на таку цінну і благородну ціль, якою є Сиротинець-Захист У. Н. Союза.

Василь Мандзій, секр.

391.

Бр. св. Володимира, від. 91 У. Н. С., в Мікіс Ракс, Па.

Хвальний Заряде! — В залученню посилаю чек на $69.35 ($4.50 від членів, а $64.85 дохід з представлення „Сироти" і „Пекло в хаті"). Вистава обох названих пєс відбулася 20 листопада 1927 р. заходом нашого відділу і при помочі місцевого співацького Кружка при українській церкві Пр. Богородиці. Отсим відділовий уряд дякує сердечно вище згаданому Кружкови, якого члени безкорисно потрудились як відограннем своїх роль так і милозвучним співом. Так само дякуємо режисерови обох представлень, п. Стефанови Лабойкови, котрий за всі свої труди не приняв ніякої грошевої винагороди (процентово йому належалобся около $15), а всю свою працю посвятив на будову так дуже потрібної нашому загалови інституції — Сиротинця-Захисту У. Н. Союза. — А. Гальчак, предс.

392.

Сестрицтво Непорочного Зачаття Пр. Богородиці, від. 112 У. Н. С., в Клівленд, О.

Хвальний Заряде! — Посилаю Вам чек на $19.50 ($15 прихід з балю, який устроюваю наше сестрицтво 6. листопада 1927 р., а $4.50 від членкиць нашого відділу). Ми стараємося помагати будові Сиротинця по своїм силам, але справа йде доволі пиняво, бо ще не всі люде розуміють як слід потребу такої народної інституції.

Олена Кульчицька, секр.

ПЕРЕХИТРИЛА.

Про те, як погано є красти, чи присвоювати собі чужі річи, розказує нам понизше гумористичне приключення.

Одного разу подорожувала по Америці одна богата Англічанка. Свої пакунки вона віддала до осібного вагону, а на доказ власности дістала маленькі бляшки-посвідки, при звороті яких могла відобрати свої пакунки. Ті бляшки, для більшої певности, вона привязала до ключів і сховала в пулярес.

По дорозі всів до вагону якийсь пан і присівся побіч Англічанки, та почалась розмова про се, про те. Аж врешті пані зауважила, що її ключів у пулярес не стало. Нікого вона не сказала, а навіть не дала пізнати по собі, що вона знає про крадіж ключів.

Аж прийшло висідати. Висіла пані і висів той пан. На плятформі стаційний урядник стояв з пакунком і сказав до пані:

— Посвідки, прошу!

Пані, вказуючи на панка, з яким їхала, сказала:

— Він має!

Се для для злодія було таке неналійне, що йому не оставало нічого иншого зробити, тільки звернути ключі і чим скорше дати драла з очей Англічанки.

Бігамист.

Судия: Суд звільняє вас від закиду двоженства. Можете йти до дому.

— До котрого?